

Извештај Комисије за оцену и одбрану
докторске дисертације кандидата
пик мр Славише Татомировића,
доставља.-

УНИВЕРЗИТЕТУ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
НАСТАВНО-НАУЧНО ВЕЋЕ ВА

На 52. седници Наставно-научног већа Војне академије одржаној 05. априла 2016. године донета је Одлука бр. 10-262 - о именовању Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата потпуковника мр Славише Татомировића, под насловом „**Модел израде и одржавања војне топографске базе података географских назива**“ у саставу: пуковник доц. др Стеван Радојчић (Војногеографски институт), проф. др Драгица Живковић (Географски факултет) и пуковник ванр. проф. др Миодраг Регодић (Војна академија).

Након прегледа писаног текста дисертације, а на основу члана 177. Статута Војне академије („СВЛ“, бр. 17/2012), члана 92. Закона о војним школама и војним научноистраживачким установама („Службени лист СРЈ“, бр. 80/94, 85/94 – испр., и 74/99 и „Службени лист СЦГ“, бр. 44/05), члана 42. и 43. Правилника о организовању последипломских студија, начину полагања усменог докторског испита и одбрани докторске дисертације у високим војним школама („СВЛ“, бр. 5/95 и 12/00), Комисија у законском року подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

о оцени урађене докторске дисертације

1. УВОД

1.1. Наслов и обим дисертације

Докторска дисертација кандидата потпуковника мр Славише Татомировића, под називом „**МОДЕЛ ИЗРАДЕ И ОДРЖАВАЊА ВОЈНЕ ТОПОГРАФСKE БАЗЕ ПОДАТАКА ГЕОГРАФСКИХ НАЗИВА**“ има укупно **203** стране систематизованих у укупно **6** поглавља. Дисертација садржи и **14** прилога са укупно **69** страна.

1.2. Хронологија одобравања и израде дисертације

Ток израде дисертације ишао је хронолошким редом по законом предвиђеној процедури. Кандидат је прописно поднео пријаву теме докторске дисертације, коју је на 116. седници одржаној 05. јула 2012. године, разматрало Наставно-научно веће ПДС Војне академије и донело одлуку о именовану Комисије за оцену подобности кандидата и теме докторске дисертације инт. бр. 107-338 од 17. јула 2012. године у саставу: пуковник ванр. проф. др Миодраг Регодић (Војна академија), пуковник доц. др Стеван Радојчић (Војногеографски институт) и проф. др Драгица Живковић (Географски факултет Београд).

Комисија за оцену подобности кандидата и теме докторске дисертације је на 4. седници одржаној 08. новембра 2012. године поднела Извештај у коме предлаже Наставно-научном већу Војне академије да одобри тему докторске дисертације под називом „*Модел израде и одржавања војне топографске базе података географских назива*“. Наставно-научно веће Војне академије је на истој седници донело Одлуку инт. бр. 107-559 од 14. новембра 2012. године, о прихватању извештаја Комисије, одобравању теме и именовану ментора. За ментора именован је пк ванр. проф. Др Миодраг Регодић.

Ментор, пуковник професор др Миодраг Регодић је, 05. априла 2016. године, Већу за техничко-технолошке науке, поднео Извештај о завршетку докторске дисертације „*Модел израде и одржавања војне топографске базе података географских назива*“ кандидата потпуковника мр Славише Татомировића. На предлог Већа за техничко-технолошке науке, Наставно-научно веће Војне академије је на 52. седници одржаној 05. априла 2016. године, једногласно усвојило Извештај о завршетку дисертације и донело Одлуку бр. 10-262 о именовану Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације у саставу:

1. пк доц. др Стеван Радојчић, председник комисије,
2. проф. др Драгица Живковић, члан комисије и
3. пк ванр. проф. др Миодраг Регодић, ментор и члан комисије.

1.3. Место дисертације у одговарајућој научној области

Докторска дисертација „*Модел израде и одржавања војне топографске базе података географских назива*“ представља оригинално научно дело које спада у техничко-технолошко научно поље, ужа научна област Геотопографско обезбеђење војске, за коју је матична Војна академија.

1.4. Биографски подаци кандидата

Потпуковник мр Славиша Татомировић, рођен је 04. 11. 1970. године у Богатићу, општина Богатић, Република Србија од оца Живорада и мајке Радмиле.

1.4.1. Завршене школе

- Основну школу завршио у Бадовинцима, општина Богатић,
- Војну гимназију (Општу средњу војну школу) у Београду завршио 1989. године,
- Дипломирао 1993. године на Војној академији КоВ у Београду, смер геодетска служба (просечна оцена студија - одличан 9.15),
- Последипломске студије из области картографије завршио 1999. године на Географском факултету Универзитета у Београду и стекао звање магистра географских наука.

1.4.2. Завршени курсеви

- 2006. године у Бечу, Аустрија, похађао и завршио Топонимски тренинг курс који је одржан у организацији Групе експерата Уједињених нација за географске називе (UNGEGN).

1.4.3. Кретања у служби кандидата

До сада је обављао следеће дужности:

- У периоду јул 1993. – октобар 1993. био је на приправничким дужностима, ВГИ, Београд .
- У периоду октобар 1993. – септембар 1994. био је Истраживач сарадник у Геодетском одељењу, ВГИ, Београд .
- У периоду септембар 1994. – новембар 2001. био је Коректор у Одсеку за тематске и рељефне карте Картографског одељења, ВГИ, Београд.
- У периоду новембар 2001. – новембар 2006. био је Редактор у Одсеку за тематске и рељефне карте Картографског одељења, ВГИ, Београд.
- У периоду новембар 2006. - новембар 2009. био је Начелник Одсека за топографске карте и планове Фотограметријско-топографског одељења, ВГИ, Београд.
- У периоду новембар 2009. – септембар 2011. био је Начелник Одсека за тематске и рељефне карте Картографског одељења, ВГИ, Београд.
- Од септембра 2011. налази се на дужности Начелника Одељења за фотограметрију, ВГИ, Београд.

Поред наведених основних дужности обављао је и дужности:

- У периоду 1998. – 2006. био је Картограф консултант у Одељењу за ГИС, ВГИ, Београд.
- У периоду 2007. – 2008. био је Заступник начелника Фотограметријско-топографског одељења, ВГИ, Београд.
- У периоду 2008. – 2009. био је Заступник начелника Картографског одељења, ВГИ, Београд.

Поред ових дужности у Војногеографском институту, био је биран и у наставна звања на Војној академији:

- У периоду 2002. – 2006. био је Асистент на предмету Картографија, Војна академија, Смер Геодетске службе, Београд.
- У периоду 2008. до 2013. године је у звању Асистента на предмету Војна географија, Војна академија, Београд.
- У периоду 2013. до данас је у звању асистент за ужу научну област Геодезију.

За период рада од јула 1993. до јула 2006. оцењиван је службеном оценом ИСТИЧЕ СЕ (ВРЛО ДОБАР), а за период рада од јула 2006. до јула 2010. оцењен је службеном оценом НАРОЧИТО СЕ ИСТИЧЕ (ОДЛИЧАН). Последња службена оцена му је ОДЛИЧАН.

За свој рад више пута је похваљиван и награђиван, а 1999. године одликован Медаљом за заслуге у областима одбране и безбедности и Војном спомен медаљом за учешће у борбеним дејствима у СРЈ, 2015. године.

Ожењен је и има двоје деце.

1.4.4. Списак објављених радова кандидата – научних, развојних, стручних

Магистарска теза:

„Компаративна анализа моделовања садржаја геопростора на равним и рељефним картама на примеру карте СРЈ размере 1:500.000“, Географски факултет, Београд, 1999. године.

У тези је компаративно анализирано моделовање садржаја геопростора на равним и рељефним картама издања ВГИ, са посебним освртом на упоређење моделовања

садржаја геопростора на равној и рељефној карти СРЈ размера 1:500.000. Проблем је разматран кроз пет аспеката: географски, картографски, репродукцијски, уметнички и практични. Кроз ове аспекте сагледана је методолошка, теоријска и технолошка страна проблема. Сама компаративна анализа извршена је на два нивоа. Најпре су компаративном анализом картографско-редакцијских решења на сродним равним и рељефним каратама издања ВГИ и решења примењених на равној и рељефној карти СРЈ 1:500.000, утврђене сличности и разлике и уочене главне законитости у моделовању садржаја геопростора. Потом је извршена компаративна анализа моделовања садржаја геопростора на равној и рељефној карти СРЈ 1:500.000. Резултати анализе указали су на правце развоја картографско-редакцијских радова и радова из области практичног моделовања садржаја на равним и рељефним картама у ВГИ и нашој земљи у целини. Осим анализе картографско-редакцијских решења на поменутим картама извршена је анализа и картографског дизајнирања и дати нови погледи у вези са аутоматизованом израдом равних и рељефних карата.

Дипломски рад:

„Израда рељефних карата“, Војна академија, Београд, 1993.

Семинарски радови на последипломским студијама:

1. **Татомировић, С.:** *О картографији као научној дисциплини*, Географски факултет, Београд, 1993.
2. **Татомировић, С.:** *Картографска генерализација на рељефним картама*, Географски факултет, Београд, 1994.
3. **Татомировић, С.:** *Анализа Планерског атласа просторног уређења Југославије*, Географски факултет, Београд, 1995.

Монографија националног значаја – М42

1. Банковић, Р., **Татомировић, С.**, Ђорђевић, Д., Милашиновић, М: 140 ГОДИНА ВОЈНОГЕОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА, Медија центар „ОДБРАНА“, Београд, 2016.

Монографска библиографска публикација – М43

1. Радојчић, С., **Татомировић, С.**, Ђорђевић, Д.: Геодетска делатност у Војсци Србије, Поглавље у оквиру Монографије „ГЕОДЕТСКА ДЕЛАТНОСТ У СРБИЈИ 1837-2012“, Републички геодетски завод, Београд, 2012, 196-208.

Рад у научном часопису међународног значаја - M23:

1. Stević, D., Tatomirović, S.: *Making of composite-color maps using landsat tm 5 satellite images*, Technics Technologies Education Management - TTEM, Volume 9, Number 1, 2014, pp. 69-78, ISSN 1840-1503, e-ISSN 1986-809X. http://www.ttem.ba/pdf/ttem_9_1_web.pdf, [прихваћен за објављивање марта 2013. – IF 0.414/2012].
  - Поред осталог, у раду су обрађене специфичности дигитализације, обраде и приказа географских назива за потребе израде сателитских ортофото карата, израђених на основу сателитских снимака добијених са сателита Landsat TM5.
2. Tatomirović, S., Regodić, M., Radojčić, S., Banković, R.: *Evaluation of cartographic sources for producing Serbian military geographic names database*, Kartographische nachrichten, Немачка (у фази објављивања).
  - У раду је извршена квалитативна и квантитативна анализа картографских извора података (топографске карте размерног низа издања ВГИ) који се користе у процесу израде Војне топографске базе података географских назива.

Радови објављени у домаћим стручним часописима и презентовани на домаћим стручним скуповима:

1. Татомировић, С.: *Коректура садржаја дигиталне прегледно-топографске карте СРЈ размере 1:300 000*, Зборник радова ВГИ број 10, Београд, 2001.; 35-42.
2. Татомировић, С.: *Картографско-редакцијска решења на топографској карти размере 1:50 000 НАТО пакта*, Зборник радова ВГИ број 10, Београд, 2001.; 167-182.
3. Татомировић, С., Банковић, Р.: *Географски информациони систем у резолуцији 1:300 000*, Зборник радова ВГИ број 11, Београд, 2003.; 9-23.
4. Татомировић, С., Банковић, Р., Шулем, В.: *База података о водообјектима на основу карте водообјеката у размери 1:50 000*, Зборник радова ВГИ број 11, Београд, 2003.; 37-49.
5. Татомировић, С.: *Проблеми у вези са израдом и коришћењем базе података и именика географских назива*, Зборник радова ВГИ број 11, Београд, 2003.; 61-75.
6. Татомировић, С., Борисов, М., Банковић, Р.: *Дигитални просторни модел Србије и Црне Горе*, Зборник радова са 4. саветовања „Безбедност путног саобраћаја у систему одбране“, Београд, 2006.; 35-45.

7. **Татомировић, С.,** Филиповић, М.: *Представници ВГИ на 23. седници групе експерата за географске називе (UNGEGN) и тренинг курсу из топонимије – приказ*, Зборник радова ВГИ број 12, Београд, 2006.; 116-121.
8. **Татомировић, С.,** Станковић, С.: *Развој модела израде и одржавања Дигиталне топографске карте 1:25 000*, Зборник радова научног симпозијума са међународним учешћем (SYM-OP-IS 2007) – чланак, Златибор, 2007. 229-232.
9. **Татомировић, С.,** Чворовић, Л., Станковић, С., Костић, М.: *Примена савремених технологија у процесу допуне Дигиталне топографске карте 1:25 000*, Зборник радова научног скупа ОТЕХ 2007, Београд, 2007.
10. **Татомировић, С.,** Банковић, Р.: *Топографска карта 1: 250 000 – прва карта по НАТО стандарду израђена у Војсци Србије*, Зборник радова научног скупа ОТЕХ 2007, Београд, 2007.
11. **Татомировић, С.,** Ђорђевић, Д.: *Војнотехнолошки аспекти развоја и трансформације геодетске службе*, Зборник радова научног скупа ОТЕХ 2007, Београд, 2007.
12. **Татомировић, С.,** Борисов, М.: *Примена геопросторне базе података у размери 1:25 000 за потребе изградње инфраструктурних објеката*, Зборник радова научног саветовања (ГЕОИНФО 2008) – чланак, Прељина, 2008.
13. **Татомировић, С.,** Банковић, Р., Марковић, В.: *Технолошки процес израде Дигиталне топографске карте 1:25 000 (ДТК25)*, Зборник радова научног скупа ОТЕХ 2009, Београд, 2009.
14. **Татомировић, С.,** Борисов, М., Ђорђевић, Д.: *Геодетска служба у систему одбране*, Зборник радова научног скупа ОТЕХ 2009, Београд, 2009.
15. **Татомировић, С.,** Банковић, Р.: *Генерални технолошки приступ процесу израде Геопросторне базе података у резолуцији 1:25.000*, Зборник радова ВГИ број 13, Београд, 2009.; 59-71.
16. **Татомировић, С.:** *Учешће представника Војногеографског института на Другој међународној конференцији о Картографији и ГИС – приказ*, Зборник радова ВГИ број 13, Београд, 2009.; 133-135.
17. **Татомировић, С.:** *Учешће представника Војногеографског института на Симпозијуму ИСА о картографији у централној и источној Европи – приказ*, Зборник радова ВГИ број 13, Београд, 2009.; 135-137.
18. **Татомировић, С.:** *Посета представника Геоинформационе службе Министарства одбране Савезне Републике Немачке – приказ*, Зборник радова ВГИ број 13, Београд, 2009.; 153-155.
19. **Татомировић, С.:** *У знак захвалности и поштовања припадника Војногеографског института поводом 76 година живота и рада пуковника геодетске службе у пензији мр Драгише Николића, дипл. инж. – приказ*, Зборник радова ВГИ број 13,

Београд, 2009.; 9-14.

20. **Татомировић, С., Ђорђевић, Д.:** *Допринос генерала Драгослава Петровића Горског развоју геодетске службе*, Зборник радова научног скупа Генерал – народни херој Драгослав Петровић Горски МИСАО И ДЕЛЮ, Београд, 2010.
21. **Татомировић, С., Тадић, В., Секуловић, Д.:** *Картографска обрада урбаних подручја коришћењем сателитског снимка као основе за прикупљање података*, Гласник Српског географског друштва – свеска 3, Београд, 2010.
22. **Татомировић, С., Тадић, В.:** *Мogućност коришћења сателитских снимака WorldView-1 као основе за креирање и ажурирање картографских материјала*, Зборник радова научног симпозијума са међународним учешћем (SYM-OP-IS 2010), Тара, 2010.
23. **Татомировић, С., Бакрач, С., Борисов, М., Банковић, Р.:** *Школовање и усавршавање кадра за потребе Геодетске службе од другог светског рата до данас*, Војно дело, Београд 2011.
24. **Татомировић, С., Регодић, М., Радојчић, С., Банковић Р.,** *Анализа топографских извора података за израду државне базе података географских назива*, чланак, Зборник радова научног симпозијума са међународним учешћем (SYM-OP-IS 2013), Златибор, 2013.

Радови објављени у међународним стручним часописима и презентовани на међународним стручним скуповима:

1. **Татомировић, С., Марковић, Д., Борисов, М.:** *Савремени процеси и развој ГИС у Војногеографском институту*, Зборник радова међународног научног симпозијума – Србија и савремени процеси у Европи и Свету, Тара, 2005.; 63-75.
2. **Tatomirović, S., Sekulović, D., Borisov, M., Banković, R.:** *The Development and perspectives of GIS at the scale of 1:300 000*, Conference INTERGEO EAST, Belgrade, 2006.
3. **Tatomirović, S., Borisov, M., Šikora, I.:** *Topographic map at the scale 1:250 000 – the first map in Army of Serbia produced according to NATO standardse*, Second International Conference on Cartography and GIS, Borovets, Bulgaria, 2008. 229-236.
4. **Tatomirović, S., Borisov, M., Šikora, I.:** *Topographic map at the scale 1:250 000 – the first map in Army of Serbia produced according to international standards*, Conference INTERGEO EAST, Belgrade, 2008.
5. **Tatomirović, S., Banković, R., Stanković, S., Marković, V.:** *Application of the modern technologies in the addition process of Digital Topographic Map 1:25 000*, Conference INTERGEO EAST, Belgrade, 2008.
6. **Tatomirović, S., Banković, R., Sekulović, D.:** *The digital cartographic key production*

for the Digital Topographic Map at the scale 1:25 000, Conference INTERGEO EAST, Belgrade, 2008.

7. **Tatomirović, S.**, Borisov, M., Ilić, A.: *The national cartographic project in Serbia*, ICA Symposium on Cartography for Central and Eastern Europe, Vienna, Austria, 2009.
8. **Tatomirović, S.**, Banković, R., Nikoloski, Lj., Milošević, S.: *Quality control of digital topographical map 1:25.000*, Conference OTEN2011, Belgrade, 2011.
9. Радојчић С., Бакрач С., Банковић Р., **Татомировић С.**: *Модел перманентне едукације кадра геодетске службе Војске Србије*, Зборник радова са научног скупа са Међународним учешћем „ГЕО2012 - Кључне компоненте образовних профила Геодезија, Геоинформатика и Управљање непокретностима”, Београд, 2012, 26-27.
10. Радојчић С., Бакрач С., **Татомировић С.**: *Spatial data quality principles and evaluation procedures based on iso 19113 and 19114 standards*, Зборник радова са Међународне научне конференције „ОТЕХ 2014“, стр. 852-855, Београд, 2014.
11. Банковић Р., **Татомировић С.**, Радојчић С.: *Концепт развоја геопортала Војногеографског института*, Singidunum university International Conference „SINTEZA 2014“, „Impact of the Internet on Business Activities in Serbia and Worldwide“, Београд, 2014.

Техничка упутства и извештаји:

1. **Татомировић, С.**: *Избор информација о простору за превођење у дигитални облик – технички извештај*, Програм реализације: Прикупљање приказ и анализа података о простору применом савремених технологија, ВГИ, Београд, 2000.
2. **Татомировић, С.**: *Технички извештај о изведеним радовима на конверзији у дигитални растерски облик размерног низа карата издања ВГИ (1:50 000, 1:100 000, 1:200 000, 1:300 000, 1:500 000, 1:1 000 000)*, ВГИ Београд, 2001.
3. **Татомировић, С.**, Младеновски, З.: *Упутство (привремено) за извођење радова на Дигиталној прегледнотопографској карти Србије и Црне Горе размере 1:300 000*, ВГИ, Београд, 2003.
4. **Татомировић, С.**, Младеновски, З.: *Технички извештај о изведеним радовима на изради Дигиталне прегледнотопографске карте размере 1:300 000*, ВГИ, Београд, 2003.
5. **Татомировић, С.**, Банковић, Р., Шулем, В.: *Технички извештај о изведеним радовима на изради Базе Података Дигиталне прегледнотопографске карте размере 1:300 000*, ВГИ, Београд, 2003.
6. **Татомировић, С.**, Младеновски, З.: *Упутство (привремено) за израду Базе Података Дигиталне прегледнотопографске карте Србије и Црне Горе размере 1:300 000*, ВГИ, Београд, 2004.

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Структура и садржај дисертације

Докторска дисертација потпуковника мр Славише Татомировића, под називом „Модел израде и одржавања војне топографске базе података географских назива“ садржи 203 стране текста, укључујући 36 слика, 18 табела и 3 графикона. Дисертација садржи и 14 прилога са укупно 69 страна.

Докторска дисертација је систематизована у 6 поглавља, која су подељена на већи број одељака и пододељака, тако да нема тешкоћа у читању и акцептирању њеног садржаја. На почетку је дат резиме на српском и енглеском језику, а на крају закључна разматрања, списак литературе са 59 референтних извора, списак скраћеница, преглед назива слика, табела и графикона, као и списак прилога.

2.2. Кратак приказ појединих поглавља

У првом поглављу „Теоријско - хипотетичке основе истраживања“ систематизовано је изложена научна замисао истраживања, приказани су значај истраживања, хипотезе, методологија истраживања и у сажетом облику је представљена структура истраживања дисертације. Дефинисањем проблема истраживања истакнута је суштина проблема, који се односи на развој концептуалног модела израде и одржавања Војне топографске базе података географских назива на основу топографских подлога и других расположивих извора. Основне теорије докторске дисертације налазе се у пресеку теоријских поставки из области моделовања географских информационих система, картографске визуелизације и моделовања, као и топонимских теорија и стандарда за коришћење географских назива на војном, националном и међународном нивоу. Теоријско детерминисање предмета истраживања обављено је на основу анализе оскудних досадашњих истраживања из ове области и дефинисањем кључних појмова. Операционализацијом предмета истраживања дефинисани су основни и парцијални циљеви истраживања, на основу којих су одабране и у истраживању примењене одговарајуће научне методе.

Основна полазна хипотеза је да се успоставом јединственог система топонимских радова и израдом Војне топографске базе података географских назива коришћењем ГИС технологије, могућности коришћења података о географским називима проистеклим из таквог система радова и организовани на такав начин мултиплицирају и они постају доступнији широком кругу војних и цивилних корисника. При томе, примена ГИС технологије у овој области отвара

широке аналитичке могућности за потребе разних корисника и обезбеђује стабилну информатичку подршку коришћењу географских назива за потребе картографског издаваштва и публиковања топонимских публикација. С друге стране, израдом Војне топографске базе података географских назива и њеном интеграцијом у ГИС Војске Србије с аспекта анализе података о простору за обавештајно извиђачке и друге војне потребе, у многоме би се олакшало претраживање података по називу географских објеката, лоцирање објеката и феномена, оријентација и кретања у простору.

Друго поглавље Анализа постојећег стања: У оквиру ове целине анализирана је генеза топонимије Републике Србије, а потом стање топонимских радова у нашој земљи и извршена квалитативна и квантитативна анализа расположивих извора података за израду базе података. Размотрени су и захтеви стандардизације географских назива и донети потребни закључци и препоруке за реализоване топонимске радове, пре свега с аспекта израде базе података географских назива. Анализа постојећег стања обухвата и анализу решења примењених у свету у области моделовања и израде базе података географских назива.

Треће поглавље Развој концептуалног модела израде и одржавања војне топографске базе података географских назива: У оквиру овог поглавља извршено је логичко и физичко моделовање базе података географских назива и разрађен је модел одржавања и верификације базе података географских назива (модел националне топонимске службе).

Четврто поглавље Практична израда Војне топографске базе података географских назива за експериментално подручје: У оквиру овог поглавља извршено је прикупљање података, односно дигитализација географских назива с расположивих картографских извора, а потом обрада и унос података о географским називима у базу података применом релевантних некартографских извора података. Извршена је верификација базе података, анализа ангажованих ресурса и квалитета података за експериментално подручје. На основу анализе донети су закључци о могућим роковима за израду базе података географских назива за целу државну територију Републике Србије.

Пето поглавље Развој модела коришћења Војне топографске базе података географских назива: Ово поглавље је перспективно-апликативни део дисертације у оквиру којег је разрађен модел примене базе података географских назива у картографске сврхе, као и у сврхе израде и одржавања националног Регистра (Газетера) географских назива. Разматране се и остале области примене, као што су интеграција података у ГИС апликације: ГИС Војске Србије и Геопортал ВГИ-а (WEB апликација).

У шестом поглављу Закључак изнети су сви релевантни закључци проистекли из дисертације. Потврђена је и главна хипотеза истраживања.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост, оригиналност и значај

Докторска дисертација кандидата потпуковника мр Славише Татомировића, представља сложену студију и оригинално научно дело, теоријски утемељено и методолошки исправно конципирано. Дисертација спада у ред ретких научних истраживања, која уз примену метода и модела структурне систем анализе, систематизовани су важећи светски стандарди у области моделовања и израде базе података и примењени су резултати стандардизације у области уноса географских назива у базу података. Ту се, пре свега, мисли на светске стандарде у области коришћења егзонима, с обзиром да ће због карактера простирања територије Србије, као и потреба за коришћењем назива у картографске сврхе (подела на листове топографских карата), територијални захват базе података бити шири од простора наше земље. Осим питања стандарда у области коришћења егзонима, део истраживања бави се и имплементацијом стандарда у области уноса назива који егзистирају на територијама где живе националне мањине. Како би овај пројекат могао бити интегрисан и у шире националне и светске оквире, пројектовањем базе података истражене су могућности примене стандардизованог исписа и транскрипције географских назива према захтевима Уједињених нација. Акцент је стављен на анализи међународних стандарда из области пројектовање и израде базе података географских назива.

Део докторске дисертације посвећен је и међународно стандардизованој топонимској терминологији како би се боље разумели основни термини који су коришћени у пројекту моделовања, израде и демонстрације коришћења Војне топографске базе података географских назива.

Посебан део истраживања указује на потребу развоја својеврсне националне топонимске службе коју не морају сачињавати стална тела, него акредитовани експерти организовани у националном и обласним телима, која ће имати овлашћења да се старају о прикупљању и верификацији топонима и топонимске грађе.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Прегледом листе коришћене литературе може се закључити да је кандидат услед непотпуности и неактуелности домаћих извора, у великом обиму користио стране изворе и искуства, укључујући и непосредан контакт с искусним истраживачима у области моделовања дигиталних података о простору и њиховој геопросторној анализи за потребе израде базе података географских назива. Литература и извори су наведени коректно и цитирани према правилима писања научног дела.

3.3. Анализа примењених научних метода и њихова адекватност за спроведено истраживање

За израду дисертације примењена је комплексна научна методологија ослоњена на опште и посебне научне методе. Аналитички део истраживања ослоњен је углавном на опште научне методе: Метода анализе и синтезе; Дескриптивна метода; Индуктивно дедуктивна метода; Статистичка метода.

Метода анализе и синтезе коришћена је за детаљну анализу постојећег стања топонимских радова у нашој земљи и Свету, квалитативну анализу расположивих картографских извора података, као и за анализу технолошких решења и стандарда који се примењују у области моделовања и израде геопросторних и топонимских база података у Свету. *Дескриптивна метода* коришћена је за опис технолошких поступака и решења за израду топонимских база података у Свету, као и за опис технолошких ресурса за израду Војне топографске базе података географских назива. *Индуктивно дедуктивна метода* коришћена је у фази доношења конкретних закључака на основу резултата проистеклих из анализе стања, а који су од утицаја на технологију израде и коришћења базе података географских назива. *Статистичка метода* коришћена је за квантитативну анализу расположивих картографских извора података

Синтетичко-перспективни део истраживања ослоњен је на неколико посебних научних метода: Метода компаративне анализе; Метода структурне систем анализе – ССА; Метода класификације; Метода моделовања; Метода картографског моделовања.

Метода компаративне анализе коришћена је за упоредну анализу стандарда и решења која се примењују у области моделовања, израде и одржавања топонимских база података у Свету. Коришћењем ове методе пројектована су решења за моделовање, израду и одржавање Војне топографске базе података географских назива. *Метода структурне систем анализе – ССА* примењена је за дефинисање утицајних параметара за концептуално, логичко и физичко моделовање базе података географских назива као информационог система. *Метода класификације* коришћена је за класификацију утицајних параметра на само моделовање, као и за градацију параметара по важности са аспекта моделовања излазних резултата и производа из окружења базе података. *Метода моделовања* коришћене је у области моделовања података и процеса над подацима у бази података географских назива. *Метода картографског моделовања* је примењена кроз визуелизацију и картографску презентацију излазних резултата из Војне топографске базе података географских назива.

Резултати истраживања су експериментално проверени и верификовани.

3.4. Оцена примењивости и верификација остварених резултата

Практична примењивост дисертације састоји се у томе што ће оригинална решења, модели и тезе изнете у овој дисертацији, представљати свеобухватан модел израде и одржавања Војне топографске базе података географских назива на међународно признат и стандардизован начин, пре свега с аспекта примене међународних војних стандарда, као и цивилних стандарда садржаних у оквирима европске INSPIRE директиве.

Коришћење географских назива интегрисаних у ГИС Војске Србије биће од користи у решавању задатака оријентације и кретања у простору, обавештајне припреме бојишта, визуелизације борбеног простора и формирању јединствене оперативне слике, као и за друге потребе Војске Србије. Такође, и за анализу терена при помоћи цивилним структурама у прецизној локализацији дешавања ванредних ситуација и доношењу меродавних одлука. Уважавање ових научних анализа неопходно је за предвиђање потенцијалних проблемских ситуација, доношење рационалних одлука и унапређивање укупних обавештајних радњи и поступака.

3.5. Оцена способности кандидата за самостални рад

Обим, садржина, редослед и начин дефинисања и решавања проблема у потпуности задовољавају критеријуме научног рада. Кандидат је показао добро знање из више научних области, као што су топонимија, картографија, информационе технологије и статистика и заједно са стеченим искуством успешно га уградио у дисертацију.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

На основу остварених резултата истраживања, њихове компаративне анализе са доступним досадашњим истраживањима у предметној области и постављених циљева истраживања, остварени научни допринос огледа се у следећем:

Основни научни допринос ове дисертације огледа се у томе да она коначно успоставља један одрживи систем топонимске делатности у Војногеографском институту, Војсци Србије и нашој земљи у целини подржан савременим технолошким решењима које пружа ГИС технологија.

У целини доприноси су у сфери интетресовања две комплементарне науке: *картографије* и *топонимије*, и они се огледају како у дескрипцији и критици постојећег стања тако и у понуђеним решењима за превазилажење таквог стања кроз

стандардизацију и систематизацију технолошких поступака прикупљања, обраде и публикавања географских назива. Самим тим дисертацијом начињен је одлучујући искорак ка унапређењу стратегије у области *картографске топонимије* и топонимије уопште, као и на унапређењу логичко сазнајног приступа.

С обзиром на то да се ова проблематика стално усавршава и разрађује, ова докторска дисертација представља добру основу за даља теоријско-методолошка усавршавања, не само у оквирима геотопографског обезбеђења војске, већ и других научних дисциплина.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

На основу постављених циљева и дефинисаних задатака истраживања може се утврдити да дисертација има карактер примењених и развојних истраживања са елементима пројектовања истраживачко-развојних захвата у области топонимије.

Главни аспекти који је разматран у дисертацији односи се, пре свега, на **развој модела коришћења Војне топографске базе података у картографске сврхе**, где се пре свега мисли на могућност графичког представљања географских назива на размерном низу топографских карата, као и на развој модела периодичног публикавања националног Регистра географских назива применом Војне топографске базе података географских назива. Осим тога, разрађен је и модел интеграције Војне топографске базе података у ГИС Војске Србије и НИГП Републике Србије.

Сасвим је извесно да ће ова дисертација, својим приступом и добијеним резултатима, допринети унапређењу разматране области. На основу прикупљене и анализираних литературе, теоријских разматрања и података из експерименталног истраживања изведени су закључци и дати путокази за будућа истраживања у области модела израде и одржавања Војне топографске базе података географских назива за целокупан простор Републике Србије, као и геотопографског обезбеђења Војске Србије.

4.3. Очекивана примена резултата у пракси

Резултати до којих се дошло у дисертацији имају и шири друштвени значај, јер се географски називи који егзистирају на геопростору Републике Србије наше национално културно богатство, али и доказ о вековном постојању нашег народа на овим просторима. Систематизовано чување овог културног блага применом модерне технологије и њихова интеграција у скорој будућности у НИГП Републике Србије у складу са захтевима европске INSPIRE директиве, императив је нашег друштва у овим историјским временима, а ова дисертација биће један мали допринос том циљу.

4.4. Верификовани научни допринос

Научна вредност дисертације проистиче из пионирског теоријско-методолошког приступа пројектовању модела израде, одржавања и експлоатације Војне топографске базе података географских назива. Истраживања представљају искорак у односу на досадашњу методологију прикупљања и обраде географских назива, како за потребе публиковања географских назива на географским и топографским картама различитих размера, тако и за потребе публиковања Именика географских назива. Дисертација се одликује изразитом мултидисциплинарношћу и интердисциплинарношћу постављеног проблема. Научни допринос докторске дисертације делимично је верификован у монографским студијама, радовима објављеним у међународним и домаћим часописима и саопштењима на конференцијама током вишегодишњег стручно-научног истраживања кандидата.

Из изнетог, може се закључити да:

1. Докторска дисертација потпуковника мр Славише Татомировића представља први покушај у нашој теорији и пракси да се на научни начин анализирају могућности и успостави модел израде и одржавања Војне топографске базе података географских назива.
2. Овај први научни покушај учињен је, у највећем делу, коректно, како са методолошког и сазнајног аспекта, тако и са практичним делом истраживања.
3. Основни практични допринос јесте у могућности примене решења до којих је кандидат дошао у технолошком процесу израде и одржавања Војне топографске базе података географских назива у Војногеографском институту, као и у области експлоатације географских назива из базе података за шире научне и друштвене потребе.
4. У теоретском делу дисертације дате су и општепознате ствари ради бољег и сврсисходнијег разумевања и праћења даљег истраживања модела израде и одржавања Војне топографске базе података географских назива, али које нису критеријумске природе и не умањују резултате истраживања.
5. Кандидат није себи дао за право да закључује по резултатима до којих је дошао, већ је сводне ставове своје дисертације подвео под закључна разматрања, што је методолошки и сазнајно коректно.
6. Дисертација је адекватно систематизована, јасно изложена логичким следом и технички врло квалитетно обрађена.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија закључује да докторска дисертација кандидата потпуковника мр Славише Татомировића, под називом „Модел израде и одржавања војне топографске базе података географских назива“ представља самосталан и оригиналан научни рад у оквиру кога су испуњени циљеви истраживања, да је урађена по уобичајеним стандардима, и предлаже Наставно-научном већу Војне академије да усвоји овај Извештај и одобри усмену јавну одбрану.

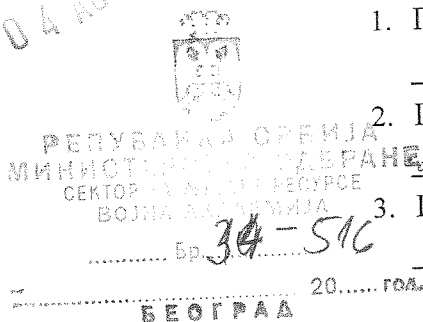
Београд, 04. 08. 2016. године

КОМИСИЈА:

1. Пк доц. др Стеван Радојчић, председник комисије,

2. Проф. др Драгица Живковић, члан комисије,

3. Пк проф. др Миодраг Регодић, ментор и члан комисије

Достављено:

- Секретару ННВ ВА, *e/p*
- Референту за ПДС и сарадњу са високошколским установама,
- Катедри ПМН и *e/p*
- Архиви.